

Mladí ľudia a zábava: Oddych a voľný čas (3)

Dospievajúce deti s veľkou vervou vyžadujú poriadnu dávku slobody, ktorú často nie sú schopné zvládnuť. Možno uviesť viacero takýchto aspektov: vychádzky do neskorých nočných hodín, sviatočné dni, nákupy. V tomto článku budeme o danej téme hovoriť z kresťanského hľadiska.

23.04.2013

Vzájomné porozumenie medzi rodičmi a deťmi niekedy vôbec nebýva ľahké. Tento problém sa nevynoril až v dnešných časoch, aj keď sa v súčasnosti môže objavovať častejšie či v oveľa vyhranenejšej podobe, pretože súčasná spoločnosť je charakterizovaná rýchlym vývojom.

POSTOJ RODIČOV

Nočná zábava detí znepokojuje stále viac rodičov. Mladí ľudia, ktorí si chcú odpočinúť a zabávať sa, uprednostňujú tento čas, pretože im poskytuje veľa možností – dokonca môže ohrozovať aj ich zdravie a vyžaduje si veľa peňazí. Mnohí rodičia sa zhodujú v tom, že je ťažké udržať doma pokoj a poriadok, len čo sa vynorí táto téma: diskusie o trávení víkendov sa môžu zmeniť na nelútostný súboj a nie je jednoduché nájsť presvedčivé argumenty, ako presadiť rozumnú hodinu pre návrat

domov. V dôsledku toho môže autorita rodičov upadať. Vzhľadom na to sa niektorí rodičia snažia upevniť vládu nad svojimi deťmi. Rýchlo však zisťujú, že to nie je to pravé riešenie. Kontrolovať neznamená vychovávať.

Dospievajúce deti s veľkou vervou vyžadujú poriadnu dávku slobody, ktorú často nie sú schopné zvládať. To neznamená, že je potrebné ich zbaviť autonómie, ktorá im patrí. Ide o niečo zložitejšieho – je nutné ich učiť, aby so svojou slobodou nakladali zodpovedne, aby sa naučili hovoriť rodičom, čo robia. Len vtedy budú schopné si rozširovať obzory, vďaka ktorým budú môcť túžiť po veciach vyšších, než je len púha zábava za každú cenu. Práve preto vychovávať deti v slobode znamená, že rodičia musia občas nastaviť svojim deťom limity a pevnou rukou zabrániť, aby ich neprekračovali. Mladí ľudia sa učia žiť v spoločnosti a

byť skutočne slobodnými tým, že ich učíme chápať zmysel tých pravidiel a jasne im vysvetľujeme, že existujú hranice – povinnosti – o ktorých sa nediskutuje.

Môže sa stávať a nemalo by to prekvapovať, že sa objavia konflikty z neposlušnosti v rokoch, v ktorých sa zvláštnym spôsobom formuje charakter a vôľa a utvrdzuje sa vlastná osobnosť. Jednému rodičovi z Portugalska, ktorý sa zmienil o takomto probléme so svojím dieťaťom, svätý Josemaría odpovedal: „Musíme byť úprimní: ten, kto nehneval svojich rodičov – znovu to opakujem a hovorím to isté aj matkám – nech zdvihne ruku. Kto sa odváži? A je spravodlivé, aby ťa aj tvoje deti trochu potrápili [1]. V každom prípade je dôležité, aby pochopili, že týmto právam, ktorých sa tak často dožadujú – na druhej strane v mnohých prípadoch aj oprávnene – predchádza a sprevádza

ich plnenie povinností, ktoré sú ich neoddeliteľnou súčasťou.

HOVORIŤ, CHÁPAŤ A UČIŤ Výchova mladých ľudí, hlavne čo sa týka zábavy, si vyžaduje, aby sme im venovali svoj čas, pozornosť a rozprávali sa s nimi. V otvorenom a úprimnom dialógu, ktorý je srdečný a na výške, duša odkrýva pravdu o sebe. Dalo by sa povedať, že ľudská bytosť sa stáva sama sebou prostredníctvom dialógu. Aj preto je rodina výnimočným miestom, v ktorom sa človek učí vzťahom k iným ľuďom a ľudí chápať. V rodine si vyskúšame, čo znamená milovať a byť milovaný, a práve v tomto prostredí vzniká dôvera. Táto dôvera je podhubím, kde sa človek učí milovať, byť slobodným, rešpektovať slobodu iných a vážiť si pozitívny charakter povinností, ktoré sa viažu k iným ľuďom. Bez dôvery sloboda pokrivkáva.

V prostredí vzájomnej dôvery sa môžu rodičia otvorene rozprávať s deťmi o tom, ako využívajú svoj voľný čas. Prejavujú skutočný záujem a vyhýbajú sa konfrontácii alebo tomu, aby vytvárali nepríjemné situácie pred ďalšími členmi rodiny. Vyhnú sa tak „kázaniu“, ktoré je neúčinné, alebo „výsluchom“ - obvykle nepríjemným - a zároveň zasievajú „meradlá, podľa ktorých ľudia vynášajú súdy, stupnice hodnôt, svoje záujmy, spôsoby myslenia, pramene, z ktorých ľudia čerpajú svoje podnety a vzory“ [2], čo je vlastne základom plnohodnotného života. Určite nebudú chýbať príležitosti posilniť dobré správanie. A postupne zistia, v akom prostredí sa každé z ich detí pohybuje a akí sú jeho priatelia.

Ak sa budovala dôvera s deťmi už od ich raného detstva, je dialóg s nimi prirodzený. Rodinné prostredie k nemu pozýva, dokonca aj vtedy, keď

na niektoré otázky nie je zhoda, a je normálne, že otec alebo matka majú starosť o záležitosti svojho syna alebo dcéry. Je vhodné pripomenúť slová svätého Josemaríu: venovať čas rodine je **ten najlepší obchod**. Čas kvantitatívny, napríklad využiť čas pri jedle, a čas kvalitatívny, vnútorný, v dôverných chvíľach, ktoré napomáhajú vytváraniu harmónie medzi jednotlivými členmi domácnosti. Venovať čas deťom ešte keď sú malé, je predpokladom k tomu, že v dospelosti sa s nimi bude môcť ísť do hĺbky.

Bezpochyby je lepšie sa postaviť zoči-voči problémom o dva roky skôr, než ich riešiť o deň neskoro. Ak sa u detí pestovali čnosti už od malička, ak zakúsili blízkosť svojich rodičov, je jednoduchšie im pomôcť, keď sa objavia ťažké problémy dospelosti. Preto rodičia, ktorí si myslia, že „ešte neprišla ich chvíľa“, bez ohľadu na to aké dôvody majú, nemôžu dosiahnuť

konštruktívny dialóg, ani to, aby ich deti nejaké kritériá vôbec prijali. A keď už k tomu dôjde a klesáme na duchu? V tom prípade sa musí zdôrazniť, že úloha rodičov nikdy nekončí a že žiadne slovo, láskyplné gesto alebo čin vykonaný s týmto cieľom – teda výchova detí – nepadne do neúrodnej pôdy. Všetci, rodičia aj deti, sa musia chopiť ďalšej príležitosti: druhej, tretej atď. Dalo by sa povedať, že trpezlivosť je právo a povinnosť každého člena rodiny – že ostatní majú trpezlivosť s nedostatkami jedného, že jeden člen má trpezlivosť s ostatnými.

Aby sa do rodiny mohla zasadiť kultúra inšpirovaná vierou, dialóg nestačí. Je tiež dôležité venovať čas rodine, plánovať spoločné aktivity počas víkendu a cez prázdniny.

Niekedy pôjde napríklad o športovanie s deťmi, inokedy o organizovanie výletov a trávenie

sviatkov s inými rodinami, alebo sa zapojíme do činnosti – kultúrnych, športových, umeleckých, dobrovoľných, ktoré organizujú formačné centrá, napr. kluby mládeže. Cieľom nie je predkladať tieto aktivity ako niečo hotového, ale o podnecovanie iniciatív detí s ohľadom na ich preferencie. Svätý Josemaría nás povzbudzoval, aby sme sa na tomto poli viac angažovali, veď je to veľmi dôležité pre našu spoločnosť: „Je naliehavo potrebné vyhnúť sa tomu, aby verejné zábavy boli len detinské, alebo len pohanské!
[3]

NEDOSTATEK PEŇAZÍ Chodiť po obchodných centrách, nakupovať módné oblečenie, večerať v reštauráciách rýchleho občerstvenie či chodiť do kina, je pre dnešnú mládež bežnou zábavkou. Ponuka času určeného k oddychu je v súčasnosti diktovaná logikou konzumu. Ak sa tento spôsob zábavy

stane pravidlom, ľahko podporuje egoistické, pasívne návyky, ktoré nevedú k zdieľaniu s inými ľuďmi a nijako nie sú solidárne.

Nebezpečenstvo zábavného priemyslu spočíva v tom, že obmedzuje osobnú slobodu a zbavuje ľudí ľudskejšou tým, že „ponižuje a hrubo manipuluje so všadeprítomnou sexualitou“ [4]. V skutočnosti je tento fenomén v úplnom protiklade s tým, čo je na voľnom čase podstatné. Veď práve tento čas má človeka oslobodzovať a obohacovať.

Odporúča sa nedávať deťom veľa ekonomických prostriedkov, učiť ich, aby si vážili peniaze a sami si aj zarobili. Svätého Josemaríu vychovávali rodičia k hlbokšej kresťanskej viere, s rešpektom k slobode a k tomu, aby s ňou dokázal správne zaobchádzať. Nikdy mi nevnucovali svoju vôľu, hovoril príležitostne. Nechávali mi málo

peňazí, veľmi málo, ale mohol som ich použiť ako som chcel. Dnes je relatívne jednoduché, aby mladí pracovali, prinajmenšom počas prázdnin. Je vhodné ich v tom podporovať, ale nielen kvôli zárobku na ich zábavu, ale tiež preto, aby mohli prispievať na potreby rodiny, alebo na pomoc blížnym.

Netreba zabúdať na to, že v mnohých mladých ľuďoch driemu ideály, pre ktoré sú schopní sa nadchnúť. Mať priateľov znamená byť štedrý, podeliť sa. Mladí by sa za svojich priateľov aj pretrhli, pritom často nemajú ani príležitosť dozvedieť sa, že Ježiš je ten Veľký priateľ. Blahoslavený Ján Pavol II. vysvetlil na záver XV. Svetového dňa mládeže: „On (Ježiš) miluje každého z nás osobne a jedinečne v skutočnom, každodennom živote: v rodine, medzi priateľmi, pri štúdiu, v práci, pri odpočinku a zábave.“ A dodal, že naša konzumná a hedonistická spoločnosť naliehavo

túži po svedectve o disponibilite a obetavosti druhých ľudí: „Viac než kedykoľvek inokedy po ňom túžia mladí ľudia, ktorí sú často zvädzaní zdaním ľahkého a pohodlného života prostredníctvom drog alebo hedonizmu. Nakoniec ich to privádza ku špirále zúfalstva, životu bezo zmyslu a k násiliu“[6].

Vychovávať deti k správne mu prístupu k oddychu a voľnému času je pre rodičov skutočnou výzvou, náročnou prácou, ktorá je, ako všetko čo konáme z lásky – prekrásna. Možno sa niektorým rodičom môže zdať, že v určitých momentoch im konkrétna situácia prerastá cez hlavu. Vtedy stojí za to si pripomenúť, že všetko úsilie vynakladané v tomto smere – výchova detí – nie je len pre dobro detí, ale sa páči aj Bohu. Výchova je súčasťou úlohy, ktorú Pán zveril rodičom, a nikto ich v tom nemôže nahradiť. Benedikt XVI. vysvetľoval,

že v rodinnom prostredí môžu rodičia prostredníctvom všeobecného kňazstva pokrstených vykonávať „kňazskú úlohu pastierov a učiteľov, keď kresťansky vychovávajú svoje deti“[7]. Stojí za to podujat' sa na túto úlohu odvážne a s optimizmom plným nádeje.

J. Nubiola, J.M. Martín

Poznámky

[1] Svätý Josemaría, Stretnutie v Enxomile s veriacimi Opus Dei a priateľmi

(Oporto), 31.X.1972

[2] Pavol VI., Exhort. apost. Evangelii nuntiandi, 8-XII-1975, č. 19

[3] Svätý Josemaría, Cesta, č. 975

[4] Benedikt XVI., Prednáška na stretnutí s biskupmi v USA, 16-IV-2008

[5] Svätý Josemaría, Poznámky pri meditácii, 14-II-1964.

[6] Blahoslavený Ján Pavol II., Kázeň pri omši na záver Svetového dňa mladých, 20-VIII-2000

[7] Benedikt XVI., Generálna audiencia, 18-II-2009

opusdei.org

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/mladi-ludia-a-zabava-
oddych-a-volny-cas-3/](https://opusdei.org/sk-sk/article/mladi-ludia-a-zabava-oddych-a-volny-cas-3/) (10.04.2025)